

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

ВИПУСКНА РОБОТА

на тему:

Реагування на надзвичайні ситуації місцевими державними адміністраціями та органами місцевого самоврядування

слухача з короткострокового підвищення кваліфікації з питань цивільного захисту
педагогічних працівників навчально-методичних центрів сфери цивільного
захисту

майстра виробничого навчання НМЦ та БЖД у Дніпропетровській області
Юр'євої Олени Василівни

Перевірив: _____
(посада, вчений ступінь (звання), прізвище, ініціали)

КИЇВ 2017

Реагування на надзвичайні ситуації місцевими державними адміністраціями та органами місцевого самоврядування

План

ВСТУП.....	3
1. Організаційна побудова ланок територіальних підсистем єдиної державної системи цивільного захисту.....	4
2. Планування реагування на надзвичайні ситуації.....	10
3. Порядок здійснення заходів реагування на надзвичайні ситуації.....	12
4. Безпосередня організація і координація аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.....	21
ВИСНОВКИ.....	25
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	26

ВСТУП

Цивільний захист в Україні реалізується комплексом організаційних, інженерно-технічних, санітарно-гігієнічних, протиепідемічних та інших заходів, які здійснюються центральними і місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями незалежно від форми власності і підпорядкування, підпорядкованими їм силами і засобами з метою запобігання, реагування та ліквідації надзвичайних ситуацій та їх наслідків, захисту і збереження життя та здоров'я людей, засобів виробництва, матеріальних цінностей, територій та навколишнього довкілля в мирний час і в особливий період.

Єдина державна система цивільного захисту - сукупність органів управління, сил і засобів центральних та місцевих органів виконавчої влади, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, виконавчих органів рад, підприємств, установ та організацій, які забезпечують реалізацію державної політики у сфері цивільного захисту.

Органи управління цивільного захисту - органи виконавчої влади, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, виконавчі органи рад та їх структурні підрозділи, призначені для безпосереднього керівництва діяльністю у сфері цивільного захисту відповідно до компетенції.

Основною метою функціонування Єдиної державної системи цивільного захисту є об'єднання дій центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій, підпорядкованих їм сил цивільного захисту для реалізації заходів державної політики у сфері цивільного захисту у мирний час та в особливий період.

Єдина державна система цивільного захисту призначена для реалізації державної політики у сфері цивільного захисту. Керівництво Єдиної державної системи цивільного захисту здійснює Кабінет Міністрів України.

1. Організаційна побудова єдиної державної системи цивільного захисту

Систему цивільного захисту складають:

- органи державної виконавчої влади всіх рівнів, до компетенції яких віднесені функції, пов'язані з безпекою та захистом населення;
- органи повсякденного управління процесами захисту населення у складі центральних та місцевих органів державної виконавчої влади і адміністрації підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності і господарювання;
- сили і засоби, призначені для виконання завдань цивільного захисту;
- фонди фінансових, медичних та матеріально-технічних ресурсів, передбачені на випадок надзвичайних ситуацій;
- системи зв'язку, оповіщення та інформаційного забезпечення.

Основу Єдиної державної системи цивільного захисту складають функціональні та територіальні підсистеми, які створюються центральними і місцевими органами виконавчої влади. Структуру Єдиної державної системи цивільного захисту формують органи управління та підпорядковані їм структурні підрозділи, їх сили та засоби.

Єдина державна система цивільного захисту має чотири рівні – державний, регіональний, місцевий та об'єктовий.

Організаційно-структурна побудова Єдиної державної системи цивільного захисту, порядок підпорядкування та взаємодії її органів управління, сил та засобів реалізується на базі функціонально-територіального принципу, за яким

визначається чіткий механізм управління заходами в сфері запобігання, реагування, ліквідації наслідків НС.

Забезпечення заходів з цивільного захисту населення здійснюється сільськими, селищними, міськими радами як органами місцевого самоврядування, що представляють відповідні територіальні громади та здійснюють від їх імені та в їх інтересах функції і повноваження місцевого самоврядування, визначені Конституцією України та законами, і також органами державної влади, як ланкою (елементом) механізму держави, що бере участь у виконанні функцій держави й наділений при цьому владними повноваженнями.

Голови місцевих державних адміністрацій при здійсненні своїх повноважень відповідальні перед Президентом України і Кабінетом Міністрів України, підзвітні та підконтрольні органам виконавчої влади вищого рівня. У частині повноважень, делегованих їм відповідними районними чи обласними радами, місцеві державні адміністрації підзвітні і підконтрольні радам.

На кожному рівні Єдиної державної системи цивільного захисту створюються і функціонують:

координаційні органи; постійно діючі органи управління; система повсякденного управління процесами цивільного захисту; сили цивільного захисту; підприємства, установи і організації, які забезпечують реалізацію основних функцій з питань цивільного захисту.

Координаційними органами Єдиної державної системи цивільного захисту на загальнодержавному рівні є Державна комісія з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій (ТЕБ та НС).

Для координації робіт з ліквідації конкретної надзвичайної ситуації та її наслідків рішенням Кабінету Міністрів України утворюється Спеціальна урядова комісія з ліквідації надзвичайної ситуації.

На регіональному рівні – комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування.

Для координації робіт з ліквідації конкретної надзвичайної ситуації та її наслідків створюються регіональні спеціальні комісії з ліквідації надзвичайної ситуації, на місцевому рівні – комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій районів, обласних центрів, міст обласного та районного значення.

Для координації робіт з ліквідації конкретної надзвичайної ситуації та її наслідків створюються місцеві спеціальні комісії з ліквідації надзвичайної ситуації, на об'єктовому рівні – комісії з питань надзвичайних ситуацій об'єкту.

Діяльність державних, регіональних, місцевих і об'єктових комісій з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій здійснюється відповідно до їх положень.

Постійно діючими органами управління, до повноважень яких віднесено питання організації та здійснення заходів цивільного захисту є:

на державному рівні – Кабінет Міністрів України, Державна служба України з надзвичайних ситуацій (ДСНС), а також міністерства та інші центральні органи виконавчої влади, що створюють функціональні підрозділи;

на регіональному рівні – Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації, територіальні органи ДСНС;

на місцевому рівні – районні в Автономній республіці Крим, районні, районні у містах Києві і Севастополі державні адміністрації, виконавчі органи міських рад обласних центрів, міст обласного та районного значення, підрозділи територіальних органів ДСНС;

на об'єктовому рівні – адміністрації (керівники) підприємств, установ і організацій.

Постійно діючі органи управління здійснюють свою діяльність у сфері цивільного захисту відповідно до повноважень і функцій, визначених законодавством та нормативно- правовими актами з питань цивільного захисту, а також іншими актами, що регламентують їх діяльність.

До системи повсякденного управління процесами цивільного захисту входять:

на державному рівні: державний центр управління з надзвичайних ситуацій; диспетчерські служби центральних органів виконавчої влади, у разі їх створення і повсякденного функціонування (додаток 1);

на регіональному рівні: центри управління з надзвичайних ситуацій територіальних органів ДСНС; оперативно-чергові служби пунктів управління Ради міністрів АР Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій; диспетчерські служби організацій і установ, у разі їх створення (додаток 2);

на місцевому рівні: чергові служби районних державних адміністрацій та виконавчих органів міських рад; чергові служби районних та міських відділів Головних управлінь (управлінь) МВС України в АР Крим, областях, містах Києві та Севастополі; диспетчерські служби організацій і установ, у разі їх створення (додаток 3);

на об'єктовому рівні: диспетчерські служби підприємств, установ і організацій.

Основними завданнями Єдиної державної системи цивільного захисту є:

- організація та проведення заходів з питань захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій, зокрема: оповіщення про загрозу або виникнення надзвичайної ситуації, інформування у сфері цивільного захисту, укриття населення у захисних спорудах цивільного захисту, заходів з евакуації, інженерного захисту територій, радіаційного, хімічного, медичного, біологічного та психологічного захисту та навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях, координація діяльності органів виконавчої влади з цих питань;
- організація заходів із запобігання виникненню надзвичайних ситуацій, контроль за їх виконанням та координацію діяльності органів виконавчої влади з цих питань;

- ліквідація небезпечних подій та надзвичайних ситуацій, гасіння пожеж у мирний час та в особливий період;
- організація та здійснення моніторингу і прогнозування виникнення надзвичайних ситуацій та їх розвитку, визначення ризиків їх виникнення на території країни;
- розроблення і внесення на розгляд Кабінету Міністрів України пропозицій щодо формування та реалізації державної політики у сфері цивільного захисту;
- ліквідація медико-санітарних наслідків надзвичайних ситуацій та епідемій, надання екстреної медичної допомоги постраждалим у зоні надзвичайних ситуацій, проведення заходів з медичного забезпечення;
- організація та проведення підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрового персоналу, керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією та здійсненням заходів з питань цивільного захисту;
- організація та проведення навчання з підготовки органів управління та сил цивільного захисту функціональних і територіальних підсистем Єдиної державної системи цивільного захисту; здійснення заходів з питань пожежної та техногенної безпеки; створення сил цивільного захисту, забезпечення їх постійної готовності до ліквідації надзвичайних ситуацій;
- організація та здійснення заходів щодо створення, утримання та реконструкції фонду захисних споруд цивільного захисту;
- створення та раціональне використання резервів фінансових і матеріальних ресурсів для запобігання, ліквідації надзвичайних ситуацій та їх наслідків;
- здійснення планування заходів цивільного захисту;
- виконання державних, відомчих та регіональних цільових програм, спрямованих на захист населення і територій від надзвичайних ситуацій та запобігання їм;

- забезпечення сталого функціонування об'єктів економіки в умовах надзвичайної ситуації та в особливий період;
- здійснення заходів щодо соціального захисту постраждалого населення.

Головними етапами діяльності Єдиної державної системи цивільного захисту є:

1) запобігання виникненню надзвичайних ситуацій (підготовка та реалізація комплексу правових, соціально-економічних, політичних, організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних та інших заходів, спрямованих на регулювання техногенної та природної безпеки, проведення оцінки рівнів ризику, завчасне реагування на загрозу виникнення надзвичайної ситуації на основі даних моніторингу, експертизи, досліджень та прогнозів щодо можливого перебігу подій, з метою недопущення їх переростання у НС або пом'якшення її можливих наслідків;

2) реагування на НС (скоординовані дії підрозділів єдиної державної системи щодо реалізації планів дій (планів ліквідації НС), уточнених в умовах конкретного виду та рівня надзвичайної ситуації з метою надання невідкладної допомоги потерпілим, усунення загрози життю та здоров'ю людей, зменшенню матеріальної шкоди і фінансових витрат;

3) ліквідація наслідків НС, гострий період ліквідації надзвичайних ситуацій, плановий і програмний періоди ліквідації надзвичайних ситуацій.

Взаємодія органів управління Єдиної державної системи цивільного захисту та підпорядкованих їм сил організується з метою своєчасного і ефективного реагування на надзвичайні ситуації.

Визначаються центральні і територіальні органи управління, які взаємодіють в кризових ситуаціях, склад і кількість сил і засобів реагування на надзвичайну ситуацію. Погоджується порядок спільних дій сил реагування на надзвичайну ситуацію, вирішуються питання всебічного забезпечення.

Базовими принципами створення Єдиної державної системи цивільного захисту є: державний характер системи, орієнтація на загальнолюдські цінності,

дотримання міжнародних норм, пріоритет вимог забезпечення безпеки при діяльності людини, відкритість для міжнародної співпраці.

2. Планування реагування на надзвичайні ситуації.

У Кодексі цивільного захисту України визначається, що **«Реагування на надзвичайні ситуації та ліквідація їх наслідків -** скоординовані дії суб'єктів забезпечення ЦЗ, що здійснюються відповідно до планів реагування на НС, і полягають в організації робіт з ліквідації наслідків НС, припинення дії або впливу небезпечних факторів, рятування населення і майна, локалізації зони НС».

У Положенні про Єдину державну систему цивільного захисту повідомляється, що основну частину робіт, пов'язаних з реагуванням на надзвичайну ситуацію або усуненням загрози її виникнення, виконують сили цивільного захисту підприємства, установи чи організації, де виникла така ситуація, з наданням їм необхідної допомоги силами цивільного захисту адміністративно-територіальної одиниці, на території якої розташоване таке підприємство, установа чи організація, а також відповідними підрозділами ДСНС, Міноборони, МВС, МОЗ тощо.

До виконання зазначених робіт повинні залучатися насамперед сили цивільного захисту центрального органу виконавчої влади, до сфери управління якого належить об'єкт, на якому сталася аварія, що призвела до виникнення надзвичайної ситуації, сили цивільного захисту ланки територіальної підсистеми чи територіальної підсистеми на відповідній території.

В єдиній державній системі цивільного захисту з метою своєчасного запобігання і ефективного реагування на надзвичайні ситуації організовується взаємодія з питань:

визначення органів управління, які безпосередньо залучаються до ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, склад і кількість сил (засобів) реагування на них;

погодження порядку здійснення спільних дій сил цивільного захисту під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій з визначенням основних завдань, місця, часу і способів їх виконання;

організації управління спільними діями органів управління та сил цивільного захисту під час виконання завдань за призначенням;

всебічного забезпечення спільних заходів, що здійснюватимуться органами управління та підпорядкованими їм силами цивільного захисту, в тому числі взаємного надання допомоги транспортними, інженерними, матеріальними, технічними та іншими засобами.

Залежно від обставин, масштабу, характеру та можливого розвитку надзвичайної ситуації взаємодія організовується:

на загальнодержавному рівні - безпосередньо між органами управління та силами функціональних і територіальних підсистем;

на регіональному, місцевому та об'єктовому рівні - між територіальними органами центральних органів виконавчої влади, Радою міністрів Автономної Республіки Крим, місцевими органами виконавчої влади, їх силами, а також суб'єктами господарювання.

З метою запобігання виникненню надзвичайних ситуацій, мінімізації їх можливих наслідків, організації узгодженого реагування сил цивільного захисту на небезпечні події та надзвичайні ситуації між оперативно-черговими (черговими, диспетчерськими) службами органів виконавчої влади всіх рівнів, підприємств, установ та організацій (у разі їх утворення) і оперативно-черговими службами ДСНС організовується обмін інформацією про загрозу або виникнення надзвичайної ситуації та хід ліквідації її наслідків у сфері відповідальності відповідної чергової служби.

Реагування на надзвичайні ситуації здійснюється згідно планів реагування на надзвичайні ситуації об'єктового, місцевого, територіального та державного рівня.

3. Порядок здійснення заходів реагування на надзвичайні ситуації.

Дії місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування в режимі надзвичайної ситуації:

- у зону надзвичайної ситуації висувуються оперативні групи ДСНС України, центральних і місцевих органів виконавчої влади;
- пожежно-рятувальні підрозділи та спеціалізовані аварійно-рятувальні формування ДСНС України приводяться у повну готовність до дій за призначенням ;
- приводяться у повну готовність до дій аварійно-рятувальні, аварійно-технічні та інші підрозділи і формування міністерств, інших центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій (незалежно від форми власності і господарювання), що залучаються до ліквідації надзвичайних ситуацій;
- здійснюється оцінка обстановки , ведеться розвідка осередку аварії (катастрофи), місцевою комісією з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій приймається рішення про ліквідацію надзвичайної ситуації , створюється Спеціальна комісія з ліквідації надзвичайної ситуації, призначається керівник ліквідації надзвичайної ситуації, уточнюються завдання і порядок взаємодії;
- визначаються межі зони НС;
- здійснюється оперативне розгортання сил реагування та поешелонне їх висування у зону надзвичайної ситуації, де вони переходять в оперативне підпорядкування керівнику ліквідації надзвичайної ситуації;
- організовується проведення робіт з першочергового життєзабезпечення

постраждалого населення;

- здійснюється спостереження за станом навколишнього природного середовища у зоні надзвичайної ситуації та за обстановкою на аварійних об'єктах і на прилеглий до них території;

- організовується впровадження лікувально - евакуаційних, санітарно-гігієнічних та протиепідемічних заходів щодо ліквідації медико-санітарних наслідків надзвичайної ситуації, здійснюються заходи щодо захисту населення та надання йому іншої невідкладної допомоги;

- організовуються і здійснюються заходи з локалізації та ліквідації надзвичайної ситуації із залученням необхідних сил та засобів;

- інформується населення постраждалого регіону, якому надаються необхідні рекомендації щодо поведінки в умовах, що склалися.

Під час проведення аварійно-рятувальних робіт основні зусилля суб'єктів реагування на надзвичайні ситуації, та їхні ресурси спрямовуються на:

- пошук уражених людей;
- вилучення постраждалих із зруйнованих будівель та споруд;
- надання постраждалим першої медичної допомоги на місці їх знаходження;

- здійснення заходів щодо захисту населення та особового складу аварійно-рятувальних служб від дії вторинних факторів ураження (обмеження доступу в зону надзвичайної ситуації, здійснення карантинних та інших обов'язкових санітарно-протиепідемічних заходів);

- надання першої медичної допомоги (на догоспітальному етапі) постраждалим, рятувальникам та іншим особам, які беруть участь у ліквідації наслідків надзвичайної ситуації;

- забезпечення евакуації постраждалих до розгорнутих поблизу медичних формувань з подальшою евакуацією до стаціонарних (спеціалізованих) медичних закладів для надання кваліфікованої спеціалізованої медичної допомоги.

Під час проведення інших невідкладних робіт основні зусилля суб'єктів

реагування на надзвичайні ситуації, та їхні ресурси спрямовуються на:

- створення умов для успішного і безпечного проведення рятувальних робіт, забезпечення життєдіяльності населених пунктів, запобігання подальшому руйнуванню і втратам, викликаних вторинними наслідками надзвичайних ситуацій;
- локалізацію аварій, що загрожують життю людей або призводять до вибухів, пожеж, додаткових руйнувань та ураження;
- створення необхідних умов для відновлення діяльності об'єктів економіки, функціонування інженерних і транспортних мереж та споруд ;
- організацію робіт, пов'язаних із забезпеченням сталого функціонування об'єктів економіки та першочергового життєзабезпечення постраждалого населення;
- організацію надання необхідної допомоги населенню , яке постраждало внаслідок надзвичайної ситуації.

Для загальної координації дій суб'єктів реагування на надзвичайні ситуації рішенням голови місцевого органу виконавчої влади відповідного регіону утворюється Спеціальна комісія з ліквідації надзвичайної ситуації (далі - Спеціальна комісія) та призначається керівник ліквідації надзвичайної ситуації.

Керівництво організацією та проведенням робіт у зоні надзвичайної ситуації до прибуття (призначення) керівника робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації покладається на Голову комісії з питань техногенно-екологічної безпеки і надзвичайної ситуації облдержадміністрації, на території якої виявлено об'єктивні передумови або факт виникнення надзвичайної ситуації.

Робочим органом Спеціальної комісії є оперативний штаб (далі - штаб), до роботи в якому залучаються посадові особи Головного управління (управління ДСНС України в регіоні, представники інших центральних і місцевих органів виконавчої влади).

Персональний склад штабу визначається на етапі планування

реагування на надзвичайні ситуації керівниками територіальних органів центральних, органів виконавчої влади, підприємств, установ та організацій (незалежно від форми власності і господарювання).

Порядок та режим роботи штабу встановлює призначений Спеціальною комісією керівник ліквідації надзвичайної ситуації.

Для оцінки характеру і наслідків надзвичайної ситуації, підготовки пропозицій для прийняття рішення щодо її локалізації або ліквідації, безпосереднього управління підпорядкованими силами та засобами Єдиної системи цивільного захисту в органах управління суб'єктів реагування на надзвичайні ситуації, утворюються оперативні групи реагування на надзвичайні ситуації.

Склад, порядок і місце їх роботи, визначаються керівниками відповідних органів управління.

Термін готовності до роботи зазначених оперативних груп:
у робочий час - 30 хвилин,
у неробочий - 1 година 30 хвилин.

Оперативні групи, розташовані в зоні надзвичайної ситуації, підпорядковуються керівнику ліквідації надзвичайної ситуації та входять до складу його органу управління.

До органів управління при реагуванні на надзвичайні ситуації державного рівня належать:

- Державна комісія з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій;
- спеціальна Урядова комісія з ліквідації надзвичайних ситуацій;
- керівник робіт з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій;
- штаб з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій;
- оперативні групи центральних органів виконавчої влади .

При надзвичайних ситуаціях регіонального рівня створюється:

- регіональна комісія з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій;

- регіональна спеціальна комісія з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації;
- керівник робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації;
- штаб з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації;
- регіональні оперативні групи.

При надзвичайних ситуаціях об'єктового рівня:

- об'єктова комісія з питань надзвичайної ситуації;
- об'єктова спеціальна комісія з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації;
- керівник робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації;
- штаб з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації.

Дії органів управління при виникненні надзвичайної ситуації:

- з “Ч” + 2.00 – до зони НС направляється мобільна оперативна група ;
- збір керівного складу ЦЗ, комісії з питань ТЕБ та НС;
- організація роботи розрахунково-аналітичних групи (РАГ) у разі аварій на ХНО або РНО;
- оповіщення населення, яке може постраждати від НС;
- екстрене засідання комісії з питань ТЕБ та НС;
- уточнення Плану реагування на НС;
- приведення в готовність сил ЦЗ, евакуаційних органів;
- організація життєзабезпечення постраждалого населення.

Типовий алгоритм роботи МОГ ГУ ДСНС

- збір, аналіз, узагальнення та оцінка первинної інформації про обстановку в зоні НС, прогноз її розвитку;
- оперативне інформування з місця події начальника ГУ ДСНС в області, надання пропозицій для прийняття рішень.

Терміни подачі інформації:

- з прибуттям в зону НС та виконання першочергових заходів – негайно;
- про хід проведення аварійно-рятувальних робіт – через кожні 2 години;
- при загрозі життю людей – негайно.

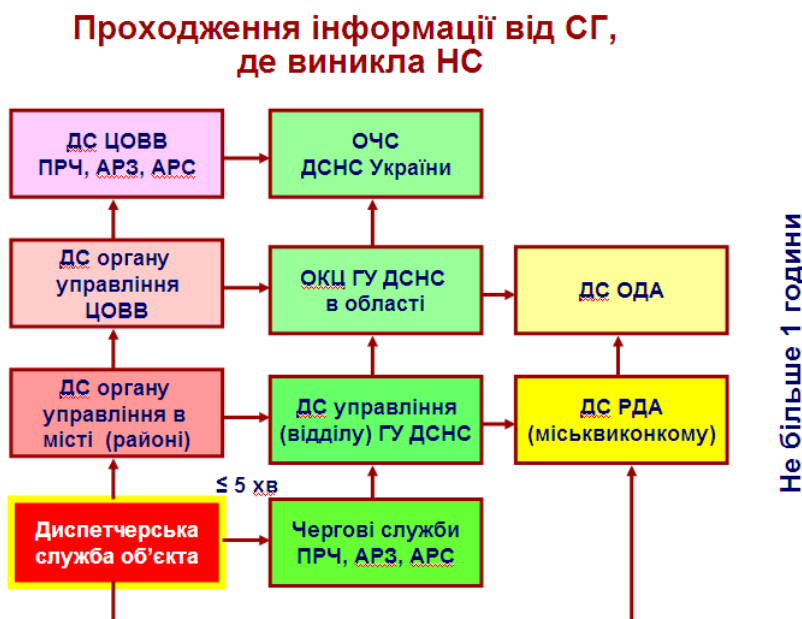

Рис.3.1. Схема проходження інформації від СГ, де виникла НС, до органів управління з питань НС.

Керівник територіальної підсистеми ЄДС ЦЗ – голова ОДА після отримання інформації про надзвичайну ситуацію:

1) доповідає адміністрації президента про характер, місце та час виникнення надзвичайної ситуації.

2) видає розпорядження голови облдержадміністрації про:

- встановлення режиму надзвичайної ситуації для території області або для окремих її районів;
- призначення керівника робіт з ліквідації наслідків НС;
- призначення спеціальної комісії з ліквідації наслідків НС (у разі необхідності).

3) відправляє оперативну групу облдержадміністрації для роботи в зоні надзвичайної ситуації.

Начальник ГУ ДСНС в області:

1. Після отримання повідомлення про надзвичайну ситуацію:

- контролює проходження інформації до ОЧС ДСНС;
- направляє до місця НС мобільну оперативну групу;

- особисто подає голові ДСНС та керівнику територіальної підсистеми ЄДС ЦЗ – голові ОДА оперативну інформацію, яка поділяється на первинну та уточнену.

Первинна інформація подається усно протягом 5 хв за наступним змістом:

- коли, від кого і про що надійшла інформація (виклик);
- сили і засоби, залучені до реагування;
- орієнтовний час подання уточненої інформації (але не пізніше 30 хв. після подання первинної інформації).

Уточнена інформація подається:

- усно, протягом 5 хв. з моменту надходження до ГУ ДСНС офіційного повідомлення про НС, подію від ОБВ та ОМСВ, СГ, МОГ;
- письмово, протягом однієї години за допомогою програмно-апаратного забезпечення.

2. Організує інформування про надзвичайну ситуацію структурні підрозділи центральних органів виконавчої влади в регіоні (відповідно до інструкції про взаємoinформування).

Проходження інформації про загрозу виникнення або впливу наслідків НС

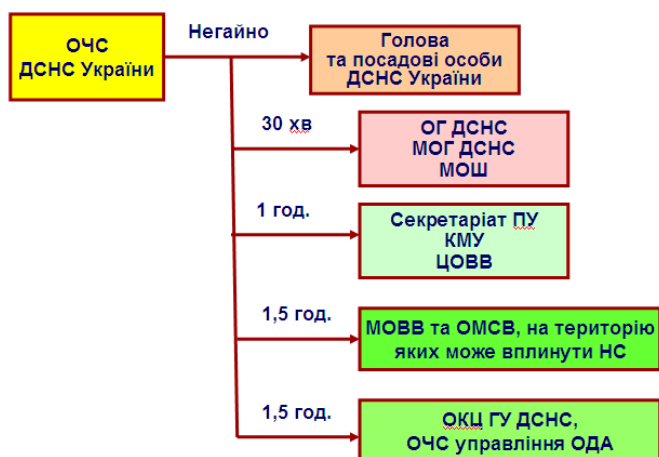

Рис. 3.2. Схема проходження інформації про загрозу виникнення або впливу наслідків НС.

3. Оголошує збір осіб, підготовлених для роботи в штабі з ліквідації наслідків з надзвичайних ситуацій. Формує з них робочі групи для роботи в

Штабі, доручає їм провести попередні розрахунки з організації аварійно-рятувальних робіт та інших невідкладних робіт.

4. За результатами оцінки обстановки МОГ віддає розпорядження щодо залучення до аварійно-рятувальних робіт наявних сил в гарнізоні.

5. Забезпечує участь у роботі регіональної комісії з питань ТЕБ та НС представників ГУ ДСНС в області.

6. Готує доповідь голові ДСНС про надзвичайну ситуацію, вжиті заходи, пропозиції щодо рішення на подальші дії.

7. Готує та направляє до ДСНС підсумковий звіт про ліквідацію наслідків надзвичайної ситуації.

Керівники ланок територіальної підсистеми ЄДС ЦЗ та СГ, території яких знаходяться поза зоною надзвичайної ситуації, але яким є загроза впливу наслідків надзвичайної ситуації:

- віддають розпорядження про посилення спостереження на своїх територіях за можливим впливом наслідків надзвичайної ситуації;
- уточнюють плани реагування на конкретний вид надзвичайної ситуації;
- приводять в готовність органи управління, евакуаційні органи, сили та засоби для можливого реагування на надзвичайної ситуації;
- встановлюють цілодобове чергування в органах управління для прийняття негайних рішень при виникненні реальних загроз.

Обласна комісії з питань ТЕБ та НС в режимі надзвичайної ситуації:

- координує діяльність МОВВ (ОМСВ) та СГ щодо першочергових заходів при виникненні НС регіонального або місцевого рівня;
- забезпечує залучення сил і засобів відповідної ланки територіальної підсистеми ЄДС ЦЗ для ліквідації НС;
- взаємодіє з відповідними комісіями інших АТО, територія яких зазнала негативного впливу НС;
- організовує першочергові заходи з ліквідації НС регіонального та місцевого рівня і життєзабезпечення постраждалого населення;

- розглядає пропозиції щодо встановлення меж території, на якій виникла НС (зона НС);
- організовує опрацювання матеріалів для визначення рівня НС;
- приймає рішення щодо попередньої класифікації НС за видом, класифікаційними ознаками та рівнем, забезпечує своєчасне подання ДСНС зазначених матеріалів;
- вивчає обставини, що склалися, та подає органіві, який її утворив, інформацію про вжиті заходи, причини виникнення та результати ліквідації наслідків НС, а також пропозиції щодо подальших дій із запобігання її розвитку.
- Залучення сил ЦЗ до ліквідації наслідків НС здійснюється згідно з планами реагування на НС, планами взаємодії органів управління та сил ЦЗ, а також ПЛАС.
- Рішення про залучення сил ЦЗ приймають органи управління, яким підпорядковані такі сили, на підставі звернень МОБВ, ОМСВ, СГ, на території яких виникла НС, або КР НС відповідно до її рівня.
- У НС сили і засоби функціональних підсистем підпорядковуються органам управління територіальної підсистеми.

Сили першого ешелону:

- чергові групи рятувальних підрозділів Оперативно-рятувальної служби ЦЗ (ОРС ЦЗ);
- чергові групи спеціальних (воєнізованих) формувань ДСНС;
- аварійно-рятувальні підрозділи, мобільні радіоекологічні та хімічні лабораторії постійної готовності;
- підрозділи МВС, які дислокуються в зоні НС;
- сили Державної служби медицини катастроф (ДСМК) місцевого рівня (БШМД).

Сили другого ешелону:

- комунальні аварійні підрозділи, на території яких виникла НС;
- аварійно-рятувальний загін (АРЗ) спеціального призначення та пожежно-рятувальні частини ГУ ДСНС;
- АРЗ та спеціалізовані формування ДСНС, що залучаються до складу зведених загонів;
- аварійно-рятувальні формування ЦОВВ;
- підрозділи МВС, що залучаються до зведених загонів;
- сили ДСМК регіонального рівня.

4. Безпосередня організація і координація аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій

ГУ ДСНС України здійснює координацію аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт при ліквідації великомасштабних надзвичайних ситуацій, які зачіпають території декількох суб'єктів або територіальних одиниць.

Безпосереднє управління аварійно-рятувальними та іншими невідкладними роботами, життєзабезпеченням населення, координацією дій органів управління та сил ДСНС здійснюють залежно від масштабів надзвичайної ситуації відповідні комісії з надзвичайних ситуацій.

За організацію і проведення рятувальних та інших невідкладних робіт на суб'єкті господарювання відповідає керівник ЦЗ об'єкта чи населеного пункту.

Аварійно-рятувальні роботи — це роботи, спрямовані на пошук, рятування і захист людей, в тому числі надання їм невідкладної медичної допомоги, захист матеріальних і культурних цінностей та доквілля при ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.

Рятувальні роботи з метою врятування людей і надання їм допомоги включають: розвідку району лиха і осередку ураження, маршруту висування

формувань та проведення робіт; локалізацію і ліквідацію пожеж на шляху введення рятувальних формувань і об'єктах рятувальних робіт (розшуку і рятування людей, які знаходяться в завалених сховищах, підвалах, завалах, палаючих, загазованих, задимлених або затоплених будинках і виробничих приміщеннях), розкриття розвалених, пошкоджених, завалених захисних споруд і рятування людей, які знаходяться в них; надання першої медичної допомоги потерпілим; винесення потерпілих і евакуація з осередку ураження, небезпечних зон у безпечний район; санітарну обробку людей, ветеринарну обробку сільськогосподарських тварин, знезаражування території, будівель, споруд, продовольства, води, техніки, сировини.

Одночасно або перед рятувальними роботами необхідно виконати інші невідкладні аварійні роботи. Наприклад, для того щоб підвезти людей і техніку, необхідно розчистити завалені проїзди, навести переправи, подати воду для гасіння пожеж тощо.

До невідкладних робіт належать: прокладання колонних шляхів і влаштування проїзду, проходів у завалах і зонах забруднення НХР, зараження НХР, локалізація і ліквідація аварій на газових, енергетичних, водопровідних, каналізаційних і технологічних мережах з метою створення умов для проведення рятувальних робіт: укріплення або обвалення пошкоджених і з загрозою обвалу конструкцій будівель і споруд на шляхах руху формувань і в місцях роботи: ремонт і відновлення пошкоджених та зруйнованих ліній зв'язку і комунально-енергетичних мереж з метою забезпечення рятувальних робіт, потреб населення й особового складу формувань, які працюють у районах стихійного лиха, аварії чи осередку ураження, а також для протипожежних заходів.

Види і обсяги рятувальних та інших невідкладних робіт і способи їх ведення у районах стихійного лиха, виробничої аварії, осередку ураження і зараження залежать від характеру руйнувань, обставин, що склалися, і реальних можливостей їх використання.

Насамперед потрібно організувати розвідку району лиха надзвичайної ситуації ланками розвідувальної групи, щоб у коротші строки з'ясувати характер і межі руйнування та пожеж, ступінь радіоактивного забруднення в різних районах, наявність НХР, уражених людей та їх стан, можливі шляхи введення рятувальних формувань з технікою і евакуації потерпілих, населення з небезпечної зони. За даними цієї розвідки необхідно чітко визначити першочергові роботи, їх обсяг, необхідні сили і засоби.

Інженерна розвідка повинна визначити завалені захисні споруди, будівлі, де знаходяться люди, сільськогосподарські тварини, місця й характер руйнувань на комунально-енергетичній мережі, черговість і обсяг невідкладних робіт, потреб у людях і технічних засобах, шляхи під'їзду техніки до місць роботи.

Успішне проведення рятувальних робіт досягається своєчасною організацією і безперервним веденням розвідки, добуванням достовірних даних на встановлений час; високою технічною, морально-психологічною підготовкою, умінням ведення робіт, знанням і суворим дотриманням правил безпеки під час проведення робіт особовим складом формувань ЦЗ; ефективним використанням машин і механізмів; знанням командирами формувань ділянок роботи, розміщення об'єктів, комунально-енергетичної мережі, розміщення захисних споруд, які працюють у районі лиха, осередку ураження, організацією чіткого зв'язку і управління силами та засобами.

Основою управління при ліквідації надзвичайних ситуацій є рішення керівника органу управління (керівника робіт з ліквідації надзвичайної ситуації) на проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт у районі надзвичайної ситуації.

Рішення включає такі основні елементи:

- короткі висновки із оцінки обстановки;
- порядок проведення дій;
- завдання підлеглим формуванням, підрозділам;
- заходи безпеки;
- організація взаємодії;

- забезпечення дій формувань, підрозділів;
- організація управління та зв'язку.

Рішення оформлюється на карті (схемі) з пояснювальною запискою із урахуванням розвитку обстановки в районі надзвичайної ситуації.

Планування аварійно-рятувальних робіт розпочинається одночасно з підготовкою рішення. План проведення робіт оформлюється в текстовому форматі із доданням карт, схем, графіків та розрахунків. План підписується керівником органу управління (підрозділу) та затверджується керівником робіт з ліквідації надзвичайної ситуації. Виписки із плану робіт доводяться до підлеглих у частині, що їх стосується. План може коригуватися залежно від зміни обстановки та стану виконання заходів з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації.

ВИСНОВКИ

Успіх ліквідації надзвичайної ситуації у вирішальній мірі залежить від організації дій органів управління та сил ДСНС, ефективності управління проведенням аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт. В основі організації цих робіт лежать завчасно розроблені на всіх рівнях, у всіх підсистемах і ланках структури цивільного захисту плани дій щодо попередження, реагування та ліквідації надзвичайних ситуацій. Ці плани розробляються на основі оцінки ризику виникнення надзвичайних ситуацій для відповідній території, прогнозування варіантів можливої обстановки при їх виникненні, аналізу прийнятних рішень для проведення робіт. З метою узгодження змісту планів вихідні дані, необхідні для планування, доводяться до підвідомчих органів управління та сил ДСНС. З боку вищих органів управління ДСНС здійснюється методичне керівництво плануванням. Розроблені проекти планів розглядаються, узгоджуються і затверджуються головами відповідних вищих комісій з надзвичайних ситуацій.

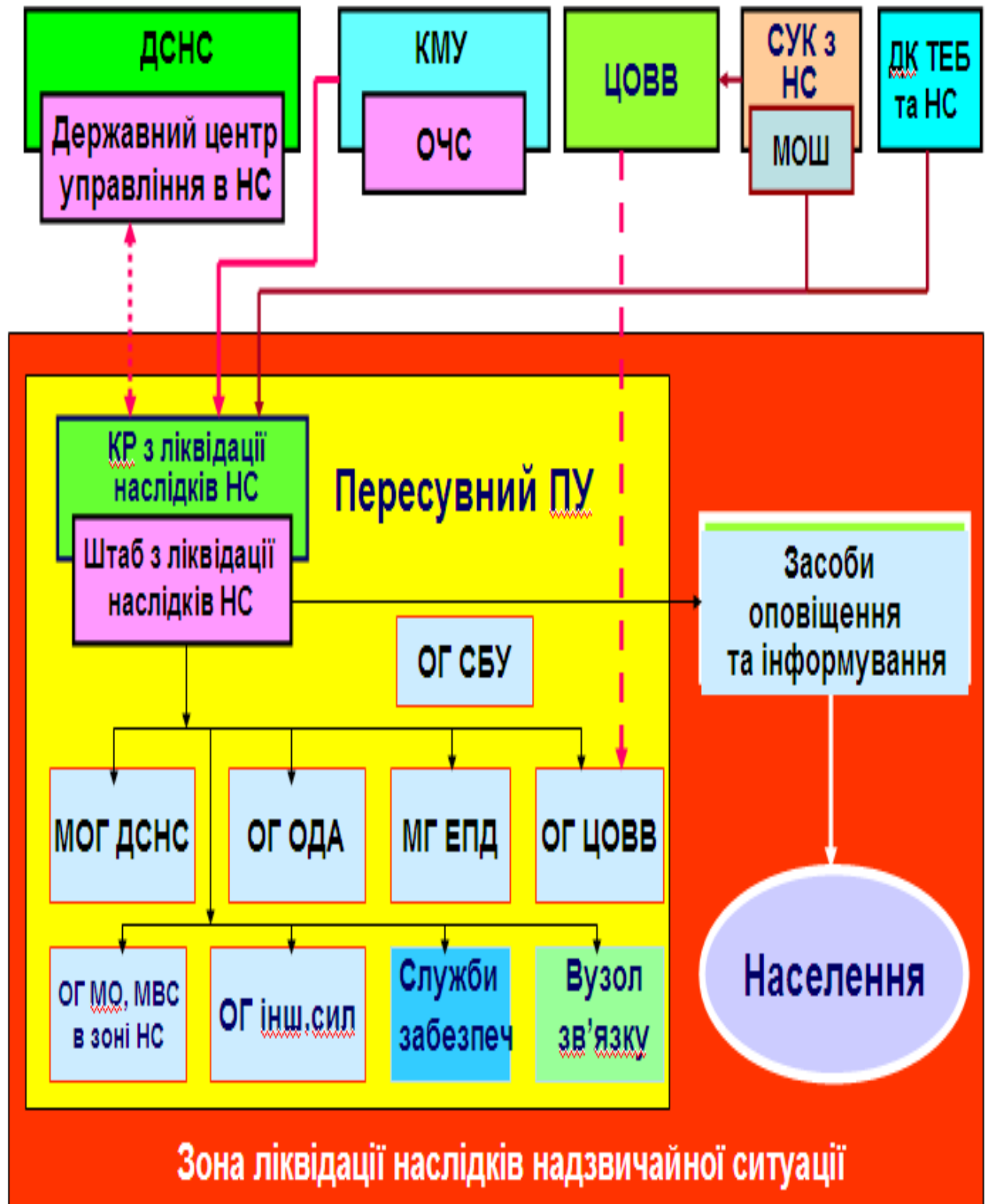
Від якості проведення аварійно-рятувальних та інших видів робіт у зоні НС залежить життя і здоров'я людей, тим чи іншим чином залучених в умови надзвичайних обставин. З метою забезпечення оперативних, злагоджених дій всіх служб, зайнятих ліквідацією наслідків НС, вищими державними органами України прийнято ряд нормативних актів, що регламентують порядок реагування та проведення аварійно-рятувальних робіт.

Для досягнення найбільшої ефективності робіт на місці НС потрібно удосконалити комплекс заходів, що включає законодавчу базу, фонди економічної підтримки, спеціальне технічне забезпечення, забезпечення засобами зв'язку, налагодження взаємодії між державними адміністраціями та органами місцевого самоврядування. Не менш важливий і організаційний аспект, що дозволяє координувати дії місцевих держадміністрацій, органів місцевого самоврядування та спеціальних рятувальних служб різних рівнів у надзвичайних умовах.

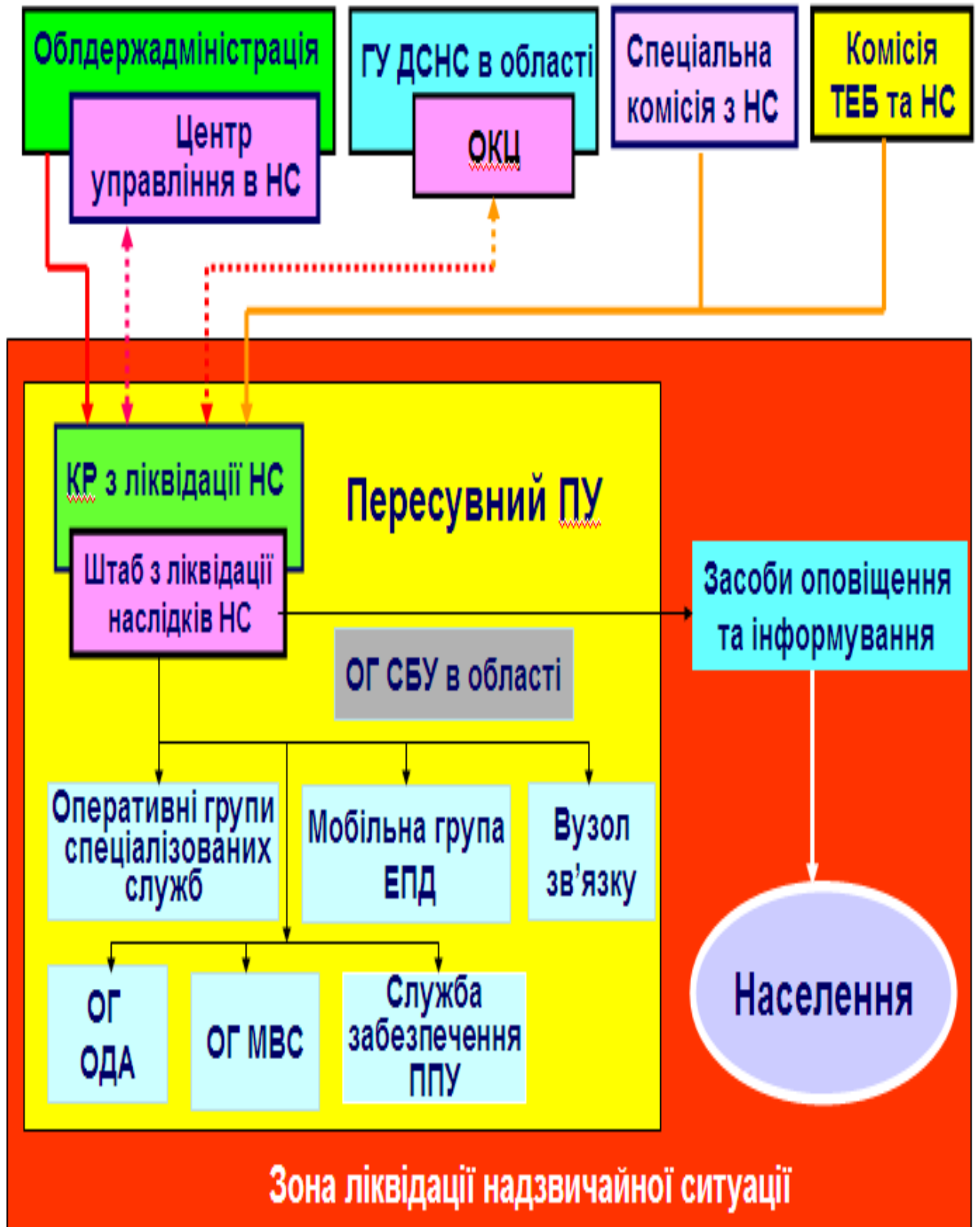
ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кодексу цивільного захисту України від 2.10.2012 р. №5403 – VI.
2. Постанова КМУ від 09.01.2014р. № 11 «Положення про єдину державну систему цивільного захисту».
3. Постанова КМУ № 1567 від 18.11.2001 р. «Про затвердження Плану реагування на НС державного рівня».
4. Постанова КМУ № 101 від 11.03.2015 р. «Про затвердження типових положень про функціональну і територіальну підсистеми ЄДС ЦЗ»
5. Наказ МВС № 356 від 4.05.2016 р. «Про затвердження Положення про підсистему реагування на НС, проведення АРР та ІНР ЄДС ЦЗ».
6. Наказ ДСНС № 403 від 12.06.2013 р. «Про оперативне інформування в системі ДСНС».
7. Наказ МНС від 13.03.2012 р. № 575 «Про затвердження Статуту дій у НС органів управління та підрозділів ОРС ЦЗ».
8. Методичні рекомендації «Організація управління в надзвичайних ситуаціях», затверджено наказом МНС від 5 жовтня 2007 р. № 685.
9. Дикань С.А., Зима О.Є. «Безпека в галузі надзвичайних ситуацій» Університетський курс.
10. Реагування на надзвичайні ситуації: навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. I-IV рівнів акредитації /О. Г. Барило та ін.] // Київ, ІДУ у сфері ЦЗ, 2014.- 206 с.

Органи управління при реагуванні на НС державного рівня

Органи управління при реагуванні на НС регіонального рівня

Органи управління при реагуванні на НС регіонального рівня

